

Fra: Barnas Moa (post@barnasmoa.no)

Sendt: 14.10.2020 01:21:57

Til: Postmottak Utdannings- og forskningskomiteen

Kopi: Kjerkol Ingvild; Hansen Eva Kristin; Lønseth Mari Holm; Arnstad Marit; Giske Trond; Skjelstad André N.; Grande Arild; Agdestein Elin Rodum; Leirtrø Kirsti; Asphjell Jorodd; Haltbrekken Lars; Bjørnstad Sivert; Greni Heidi; Gunnes Jon; Gimse Guro Angell

Emne: Skriftlig innspill Statsbudsjettet 2021

Vedlegg:

I Statsbudsjettet foreslår regjeringen å redusere pensjonstilskuddet til private barnehager, fra 2021 for kjedebarnehager og gradvis for enkeltstående barnehager. Dette vil få store konsekvenser for sektoren. Jeg synes det er merkelig at det ikke er politisk flertall for et øremerket driftstilskudd til barnehagedrift som sikret en lik sats for alle barn, uansett kommune. Alle barn bør ha lik rett til en trygg oppvekst og utdanning. Jeg har forståelse for tanken om at lokaldemokratiet vet best å forvalte ressurser der de trengs mest, men hva er vitsen med nasjonale mål for styrking av tidlig innsats når grunnpilaren som barnehagesektoren er får tildelt færre ressurser og salderes med lekkasje til andre sektorer på kommunalt nivå? Skal de store beløpene som kanaliseres gjennom regionale kompetansetiltak (Rekom) ha varig effekt, så er det viktig at hele bemanningen favner om de barnehagebaserte utviklingstiltakene. Dersom de ansatte er underbemannet fordi det ikke er økonomi til å sette inn vikarer ved sykdom eller ressurs som erstatter barnehagelærer som har plantid og går av avdeling, så er jeg redd midlene er bortkastet fordi det vil bli for stor indre motstand i personalgruppa når de føler at de ikke strekker til for å dekke de basale behovene til barna fra dag til dag. I dag stilles det krav om 10% plantid per 100% barnehagelærerstilling. Det er en veldig vanlig praksis at dette organiseres ved at pedagogene går kortere vakter uten at det settes inn vikar. Dette gir slitasje på assistentene som er igjen med en stor barnegruppe på ei tid på dagen som kan være stressende. Det gir også ofte dårlig utnyttelse og effekt av plantid og pedagogene føler at de ikke får gjort nok. Jeg har ikke eksakt tall på hvor vanlig dette er, men kommunale barnehager legger på en måte malen for hva private barnehager har ressurser til å gjøre. I dag er det nesten 30.000 årsverk med pedagoger i barnehager. La oss ta et forsiktig anslag og anta at halvparten benytter seg av kortere vakter med ubunden tid. Antall årsverk som da går tapt fordi en pedagog er borte 45 minutter hver dag tilsvarer 1.500 årsverk som stjeles bort fra barna for å spare penger og operere lovlig med underbemanning. Det faktiske tallet er antagelig høyere på denne type praksis som sannsynlig er en av årsakene til det høye sykefraværet i sektoren. Dette synliggjør hvor underfinansiert sektoren egentlig er. Sannsynlig vil det koste over 1 milliard kroner dersom kommunale barnehager skulle etablert en praksis med ekstra ressurs når pedagog er av avdeling. Hadde vi fått halvert sykefraværet i sektoren, ville de sparte midlene alene finansiert en reell bemanningsnorm i hele åpningstiden. Kanskje til og med mulighet for å øke bemanningen til småbarn til 2 barn per voksen og 50% pedagog tetthet. Da ville målsettinga i "Tett på" blitt en realitet. Likeledes ville det vært enklere å opprettholde forsvarlig drift og ordinær åpningstid, også ved økt smittepress.

Det nasjonale økonomiske tilsynet for private barnehager har fått økte midler i budsjettet. Det vil virke preventivt og sikre at tilskuddene blir disponert formålstjenlig. En bør dermed regne med at en i framtiden i større grad vil sikre at tilskuddene ikke tas ut av sektoren. En bør derfor ikke være redd for å investere i human kapital. Dere vil få return on a lifetime ved øremerket tilskudd som overskygger alle andre tiltak som kommer seinere i livet for å korrigere og behandle uhelse.

Her er noen utfordringer som sektoren står overfor:

- En aldrende arbeidsstokk hvor snittalderen er økende. Pensjonskostnadene vil øke likeledes. De trives på jobb, men rapporterer likevel at 1 av 3 tilfeller ved langtidsfravær er arbeidsrelatert for barnehagelærere, mens tilsvarende tall for assistenter er hvert fjerde tilfelle. Veldig mange klarer ikke å stå i arbeidet helt til pensjonsalder. Øremerket tilskudd med nasjonal sats som minstesats ville gitt bedre mulighet for at bemanningen kunne fått det de ønsker mer enn økt lønn, nemlig mindre barnegrupper og bedre bemanningstetthet. Det vil redusere stress og slitasje, og en vil igjen føle at en klarer å ivareta barna og arbeidsoppgavene på en forsvarlig måte. Langtidseffekten vil være lavere turn

over og flere som klarer å stå i arbeidet. Dette er positivt for barna som får økt kvalitet på tjenesten med bedre støttende og nærværende personal pga redusert sykefravær. Det er positivt for ansatte og det er også positivt for offentlig forvaltning fordi flere klarer å stå i jobben slik at en sikrer skatteinngang og redusert kostnad til Nav relaterte tiltak.

- Vi har en finansieringsmodell som stimulerer til så effektiv drift som mulig. Jeg er ikke i mot optimal samfunnsøkonomisk forvaltning. Jeg tror bare ikke på at dagens modell gir det på lang sikt, selv om kommunene klarer å redusere kostnad per produserte oppholdstime. Dette klarer de ved å bygge nye og større enheter og legge ned mindre enheter. Fafø fant allerede i 2015 funn der de mente store barnehager kan gi god kvalitet på tjenestene, men for å lykkes må de ha en indre organisering og godt lederskap. Med andre ord krever større enheter en økt styrerressurs for å lykkes i å produsere kvalitet i forhold til små og mellomstore barnehager. Med dagens lovverk er det det motsatte som skjer fordi en kan drifte en større enhet med lavere styrerressurs per oppholdsplass enn en liten enhet. Dette gir lavere kvalitet på tjenesten. Likeledes kan større enheter spare på vikarutgifter ved å sjonglere bemanning og barn i mellom gruppene før de tilkaller vikar. Mange barn forholder seg til dette med en selvfølgelighet, men en del sårbare barn takler dette dårlig. Det er nettopp denne gruppen vi må verne om og som har et bedre utbytte av mer faste rammer og et tryggere miljø som vi ofte finner i små og mellomstore enheter. Barnehagesektoren er på mange måter i ferd med å utvikle seg som skolesektoren med sentralisering og større enheter. Jeg er bekymret for framtidig driftsvilkår for små og mellomstore private barnehager som til sammenligning har smådriftsulempner med mer fast personalressurs med mindre fleksibilitet ved fravær.

Jeg anmoder om at dere i Statsbudsjettet legger rammer for en øremerket tilskuddsordning. Dersom dette ikke er mulig anmoder jeg om at dere i alle fall sikrer et minimumsvilkår for drift ved å sette nasjonal sats som minstesats for kommunene. Alternativt kan dere regulere sektoren med en fast prosentvis styrerressurs per oppholdsplass i tillegg til pedagogressurs. Det vil i større grad sikre mangfoldet enn dagens regulering. Hvis det ikke skjer endringer i finansieringsmodellen slik den er i dag, så vil sektoren om få år bestå kun av kommunale og private kjedebarnhager. Sats gjerne på kvalitet med krav om ressurs som erstatter pedagog under plantid med kompensasjon i et to års overgangsvindu. Dette vil være vesentlig dersom en ønsker å øke pedagogetthet ytterligere uten å redusere bemanningstettheten. Økt tilskudd på de første oppholdsplassene for små og mellomstore barnehager vil også være en god løsning for å opprettholde mangfoldet. Samtidig gir det en mer geografisk spredning på lokalisering nærmere familiene. Små og mellomstore enheter er dessuten et godt tiltak i smittevernberedskap da en ved et utbrudd vil ha bedre kontroll med mindre tap da færre må settes i karantene.

Dersom tilskuddssatsene skal reduseres ytterligere i årene som kommer, så vil det gi dårligere kvalitet på vår tjeneste. Både kvalitetsutvikling og smittevern vil bli utfordrende å opprettholde.

Mvh

Knut Thomas Johansen
Eier, Barnas Moa, en enkeltstående privat barnehage.

- Norges første økologiske barnehage!